

กนิษฐา สุขช่วย 2551: การประเมินผลทางเศรษฐกิจและสังคมของโครงการการพัฒนาและสาธิต การทดลองผลิตไบโอดีเซลจากสับดำ กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนพลังงานทดแทน จังหวัดระยอง วิทยาลัยวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปิติ กันตังกุล, Ph.D. 152 หน้า

วัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและประเมินผลทางเศรษฐกิจและสังคม จากการปลูกสับดำเพื่อผลิตไบโอดีเซลของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพลังงานทดแทน จังหวัดระยอง โดยใช้แบบสอบถามกับเกษตรกรที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนพลังงานทดแทนจากสับดำจำนวน 43 ราย ซึ่งประกอบไปด้วยการเปรียบเทียบระหว่างต้นทุนและผลประโยชน์จากการปลูกสับดำ โดยการวิเคราะห์งบประมาณบางส่วน เพื่อแสดงให้เห็นถึงผลทางเศรษฐกิจในการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชชนิดเดิมมาปลูกสับดำ ทั้งการวิเคราะห์ในปีปัจจุบัน (ปี 2549/50) และการวิเคราะห์ในช่วง 10 ปีภายใต้สถานการณ์ที่กำหนด รวมไปถึงการคาดการณ์ผลผลิตสับดำเพื่อให้มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการใช้ภายในชุมชน ส่วนการประเมินผลทางสังคม จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกสับดำและการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ

ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำสวนผลไม้ และสวนยางพารา ส่วนสับดำมีการปลูกเฉลี่ย 5.56 ไร่ต่อครัวเรือน โดยแบ่งการปลูกสับดำเป็นสามประเภท คือ การปลูกเดี่ยว การปลูกผสมไม้ผล และปลูกสลับยางพารา ผลการวิเคราะห์งบประมาณบางส่วน พบว่าการปลูกสับดำเดี่ยวมีความคุ้มค่าในการปรับเปลี่ยนมากที่สุด ส่วนการวิเคราะห์ในช่วง 10 ปีภายใต้สถานการณ์ที่กำหนด พบว่า เกิดความคุ้มค่าในการปรับเปลี่ยนทุกสถานการณ์ของประเภทการปลูกเดี่ยว และการปลูกผสมไม้ผล ส่วนการปลูกสลับยางพารานั้น เกิดความคุ้มค่าเพียงสถานการณ์ที่กำหนดให้ราคาขายสับดำเท่ากับ 6 บาทต่อกิโลกรัม เกษตรกรต้องผลิตสับดำเฉลี่ย 963.72 กิโลกรัมต่อครัวเรือนต่อปี จึงมีความเพียงพอกับปริมาณความต้องการใช้ภายในชุมชน ส่วนด้านความคิดเห็นของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการปลูกสับดำแล้วทำให้เกิดการแบ่งงานกันทำ และประสานงานในครัวเรือนเพิ่มขึ้น การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ทำให้มีบทบาททางสังคม และมีส่วนร่วมกับชุมชนเพิ่มขึ้น

Kanitta Sukchuay 2008: Socio-Economic Assessment of Jatropha Biodiesel Production Development and Demonstration Project: A Case Study of Small and Micro Community Enterprise Alternative Energy, Rayong Province. Master of Science (Agricultural Economics), Major Field Agricultural Economics, Department of Agricultural and Resource Economics. Thesis Advisor Assistant Professor Piti Kantankul, Ph.D. 152 pages.

The objectives of this research were to study socio-economic condition of farmer's households in the community enterprise and to assess socio-economic of jatropha cultivation for bio-diesel production at farm and community level in Alternative Energy Community Enterprise, Rayong Province. Forty-three samples participated in the project were selected. Comparison of cost and benefit from jatropha cultivation was done by partial budgeting analysis to evaluate economic changing in 2006/07 crop year. The analysis was extended to 2015/16 under the specified scenarios. The estimation of jatropha production to serve the community demand was done. As for social assessment, the opinion on jatropha cultivation and joining as a membership of the project was also described.

It was found that most farmers grow fruit and rubber trees, cultivation area of jatropha was 5.56 rai per household. Jatropha cultivation was divided into 3 types, i.e., monocropping on vacant farm lands, mixed cropping with fruit trees and intercropping with rubber trees. Partial budgeting analysis showed that monocropping on vacant farm lands produced the highest economic benefit. The analysis was extended to 2015/16 crop year under specified scenario. It was found that all scenario on monocropping on vacant farm lands and mixed cropping with fruit trees produced economic benefit. While intercropping with rubber trees produced economic benefit only when specified price was 6 bath per kilogram. Farmers must produce jatropha on average of 963.72 kilograms per household per year for sufficiently serving the community demand. Most of the farmers agreed that jatropha cultivation led to clear job dividing in household. Joining the project increase their social role and participating in community activities.